

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «РУСНАКОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF RUSNAKOVA v. UKRAINE)**

(Заява № 7575/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

20 січня 2011 року

Рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Руснакова проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Райт Маруст (Rait Maruste), *Голова,*

Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),

Здравка Калайджиева (Zdravka Kalaydjieva), *судді,*

та Стівен Філліпс (Stephen Phillips), *заступник Секретаря секції,*
після обговорення за зачиненими дверима 14 грудня 2010 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 7575/05), яку 14 лютого 2005 року подала проти України до Суду на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянка України пані Марія Павлівна Руснакова (далі — заявниця).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — пан Ю.Зайцев з Міністерства юстиції України.

3. 24 листопада 2009 року Голова п'ятої секції вирішив повідомити про заяву Уряд. Відповідно до Протоколу № 14 заява була передана комітету в складі трьох суддів.

ФАКТИ**ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Заявниця народилася в 1949 році та проживає в м. Нікополі, Дніпропетровська область.

А. Кримінальне провадження щодо заявниці

5. 22 грудня 1987 року Нікопольський міський народний суд (далі — міський суд) визнав заявницю винною у порушенні правил дорожнього руху та призначив їй покарання у вигляді штрафу та позбавлення її права керування транспортними засобами строком на три роки. Суд також задовольнив цивільний позов потерпілого Р. та зобов'язав заявницю сплатити йому певну суму відшкодування.

6. 16 лютого 1988 року Дніпропетровський обласний суд (далі — обласний суд) скасував рішення від 22 грудня 1987 року в частині

задоволення позовних вимог Р. щодо відшкодування шкоди, які не стосувались пошкоджених частин його транспортного засобу (див. нижче п. 7). Обласний суд визнав, що ця частина скарги мала розглядатися в межах цивільного провадження. Решта положень рішення від 22 грудня 1987 року була залишена без змін.

В. Цивільне провадження, ініційоване заявницею

7. В липні 1990 року заявниця звернулася до міського суду з позовом до Р. про повернення майна. Вона вимагала повернення частин транспортного засобу пана Р. (пошкодженого кузова транспортного засобу), які були замінені на нові за її кошти.

8. У період з липня 1990 року до вересня 1997 року Справа переглядалася чотири рази.

9. 2 вересня 1997 року міський суд зобов'язав Р. сплатити заявниці відшкодування вартості майна та компенсацію судових витрат у сумі 1260,85 грн¹.

10. У ході провадження станцію технічного обслуговування було залучено до участі у справі як співвідповідача.

11. 20 жовтня 1997 року обласний суд скасував рішення суду від 2 вересня 1997 року та повернув справу на новий розгляд.

12. 7 грудня 1999 року міський суд призначив автотехнічну експертизу.

13. 12 червня 2000 року міський суд задовольнив позов заявниці до Р. 17 липня 2000 року обласний суд скасував рішення від 12 червня 2000 року та повернув справу на новий розгляд.

14. 28 січня 2003 року міський суд задовольнив позов заявниці до Р.

15. 22 травня 2003 року обласний суд скасував рішення суду від 28 січня 2003 року та закрити провадження у справі. Було встановлено, що питання відшкодування шкоди, завданої транспортному засобу, розглядалося в кримінальному провадженні, та заявниця мала б заявити відповідні вимоги в рамках того провадження. 30 вересня 2004 року Верховний Суд залишив без змін ухвалу суду від 22 травня 2003 року.

16. У ході цивільного провадження заявниця один раз подала клопотання про відкладення судового засідання. Вона також подавала клопотання про проведення експертизи, виклик експертів та долучення до матеріалів справи певних документів. Відповідач у справі заявниці дванадцять разів не з'являвся в судові засідання.

¹ Приблизно 256 євро.

ПРАВО

I. СКАРГА ЩОДО ТРИВАЛОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ

17. Заявниця скаржилася, що тривалість цивільного провадження у її справі була несумісною з вимогою «розумного строку», передбаченою пунктом 1 статті 6 Конвенції, який у відповідній частині передбачає таке:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом ..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

A. Прийнятність

18. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Також Суд зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

B. Суть

19. Заявниця скаржилася, що тривалість провадження була надмірною.

1. Період, який має бути взято до уваги

20. Уряд зазначив, що компетенція Суду в цій справі поширюється тільки на події, які відбувалися після 11 вересня 1997 року, коли Конвенція набула чинності для України.

21. Суд зазначає, що провадження, яке розглядається, розпочалося в липні 1990 року, тому частина провадження, щодо якого скаржиться заявниця, не відноситься до його компетенції *ratione temporis*. Однак Суд зауважує, що, розглядаючи скаргу в цілому, він може врахувати стан провадження на 11 вересня 1997 року (див., *mutatis mutandis*, рішення від 25 червня 1987 року у справі «Багетта проти Італії» (*Baggetta v. Italy*), п. 20, вип. А № 119, та рішення від 18 травня 2004 року у справі «Тимотієвич проти України» (*Timotiyevich v. Ukraine*), заява № 63158/00).

22. Щодо періоду після 11 вересня 1997 року Суд зазначає, що він тривав сім років і двадцять один день (до 30 вересня 2004 року).

2. Розумність тривалості провадження

23. Уряд стверджував, що справа розглядалася без значних затримок, відповідальність за які несла держава. Уряд також стверджував, що це цивільне провадження ускладнювалось тим фактом, що воно було пов'язано з кримінальним провадженням у справі заявниці та включало проведення декількох експертиз. Уряд стверджував, що затримки в провадженні були спричинені поведінкою сторін.

24. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження повинна визначатись з огляду на обставини справи та з урахуванням таких критеріїв: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів, а також ступінь важливості предмета спору для заявника (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «Фрідлендер проти України» (*Frydlender v. France*), [ВП], заява № 30979/96, п. 43, *ECHR* 2000-VII).

25. Повертаючись до обставин справи, Суд зазначає, що, хоча в ході справи були проведені дві експертизи, а заявницею подано декілька клопотань, зрештою провадження було закінчено без постановлення будь-якого рішення по суті. Суд зазначає, що до 11 вересня 1997 року провадження тривало в національних судах майже сім років. За цих обставин стверджувана складність справи та поведінка заявниці самі по собі не можуть пояснити такий тривалий строк, який знадобився національним судам трьох інстанцій для того, щоб дійти висновку, що провадження у цій справі має бути закінчено.

26. Суд також зауважує, що затримки в провадженні головним чином були спричинені неодноразовим переглядом справи (див. пп. 8, 11 та 13 вище). У цьому контексті Суд нагадує, що повторювані повернення справи на новий розгляд у межах одного провадження свідчать про наявність серйозних недоліків національної судової системи (див. рішення від 25 листопада 2003 року у справі «Верцижевська проти Польщі» (*Wierciszewska v. Poland*), заява № 41431/98, § 46).

27. Суд неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, які порушують питання, подібні до тих, що розглядаються у цій справі (див. згадане вище рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*), рішення від 10 грудня 2009 року у справі «Гончаров проти України» (*Goncharov v. Ukraine*), № 7867/06, п. 29, та рішення від 30 липня 2009 року у справі «Шастків і Валіцька проти України» (*Shastkiv and Valitska v. Ukraine*), № 3638/04, п. 41).

28. Розглянувши усі надані йому матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у цій справі. З огляду на свою практику з цього питання Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі розумного строку.

Таким чином, у цій справі мало місце порушення п. 1 ст. 6 Конвенції.

II. ІНШІ СКАРГИ

29. Заявниця скаржилася на порушення статей 6 та 13 Конвенції та статті 1 Першого протоколу щодо результату кримінального та цивільного проваджень.

30. У світлі всіх наявних матеріалів Суд не вбачає у скаргах заявниці жодних ознак порушень прав і свобод, передбачених Конвенцією або Протоколами до Конвенції.

31. Отже ця частина заяви має бути визнана неприйнятною як явно необґрунтована відповідно до пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

32. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

33. Заявниця просила Суд присудити їй відшкодування матеріальної та моральної шкоди. Проте, вона чітко не визначила своїх вимог.

34. Уряд стверджував, що немає підстав для присудження заявниці справедливої сатисфакції.

35. Суд не вбачає будь-якого причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та стверджуваною матеріальною шкодою, тому відхиляє цю вимогу. З іншого боку, Суд вважає, що у зв'язку з надмірною тривалістю цивільного провадження у її справі заявниця зазнала моральної шкоди. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд присуджує заявниці 1200 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Судові та інші витрати

36. Не конкретизуючи своїх вимог щодо суми, заявниця просила Суд присудити їй компенсацію судових та інших витрат.

37. Уряд визнав, що заявниця понесла певні витрати на листування з Судом.

38. Суд вважає, що заявниця надала відповідні підтверджуючі документи на суму 10 євро, які вона сплатила за відправлення

кореспонденції до Суду. Відповідно Суд присуджує заявниці цю суму як компенсацію судових та інших витрат.

С. Пеня

39. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

(а) держава-відповідач має сплатити заявниці 1200 (одну тисячу двісті) євро відшкодування моральної шкоди та 10 (десять) євро відшкодування судових та інших витрат разом з будь-якими податками, що можуть нараховуватися; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом станом на день здійснення платежу;

(б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 20 січня 2011 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен ФІЛЛІПС
(Stephen Phillips)
Заступник Секретаря

Райт МАРУСТ
(Rait Maruste)
Голова